

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Dvbivm I. quid Universale in genere, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

cante, quomodo universale sumitur in hac propositione; *Vniversale est quadruplex*; vel *Vniversale est existens independente à 2^a intentione formali*. His suppositis sit

RESOLUTIO I.

IV. **D**ico 1°. objectum materiale Isagoges Porphyrianæ est Vniversale simpliciter & personaliter sumptum pro suis inferioribus.

v. Probatur 1^a pars conclusionis. Id omne, de quo per se & principaliter in Isagoge tractatur, est objectum materiale Isagoges; sed in illa per se & principaliter tractatur de Vniversali simpliciter sumpto, ergo, &c.

vi. Probatur minor 1°. quia in illa per se & principaliter tractatur de genere, specie, differentia, &c. ad quæ Vniversale simpliciter sumptum se habet instar partis ad totum, sive ut genus definiti; sed totum non distinguitur à partibus, ergo etiam in illa per se & principaliter tractatur de Vniversali simpliciter sumpto.

vii. Confirmatur, quia tota definitio Vniversalis simpliciter sumpti ingreditur definitionem generis, speciei, differentie, &c. de quibus continuus per se & principaliter est sermo in Isagoge, ergo, &c.

viii. Probatur minor 2°. Porphyrius cap. 2° de genere sic habet, *Eorum quæ prædicantur, alia de uno solo dicuntur, ut individua: alia de pluribus prædicantur: subsumo, sed prædicari de pluribus ibi sistendo, non est definitio Vniversalis personaliter sumpti, sive generis, speciei, differentie, &c. secundum ea, quæ habent independentem ab intellectu; & est definitio Vniversalis simpliciter sumpti, sive generis, speciei differentie, &c. secundum ea, quæ habent dependentem ab intellectu, id est, tam confusè conceptorum, ut appareant unum sub conceptu; ergo in Isagoge per se & principaliter tractatur de Vniversali simpliciter sumpto pro suis inferioribus.*

ix. Dixi per se & principaliter, ut excludam individuum & speciem subijcibilem ut talem, à ratione materialis objecti Isagoges; quia de illis in Isagoge non nisi minus principaliter & per accedens tractatur, in quantum sunt subiecta Prædicabilem, & utilia ad cognitionem eorum.

x. Probatur 2^a pars, quia in Isagoge ubique definitur & tractatur de universali personaliter sumpto pro suis inferioribus, sive genere, specie, &c. secundum ea, quæ habent independentem ab intellectu, ergo, &c.

xi. Dices fortè, genus, species, &c. non sunt significata Vniversalis independentem ab intellectu; sed significatum Vniversalis personaliter sumpti pro suis inferioribus debet esse independentem ab intellectu, ergo licet in Isagoge ubique definiatur, & tractetur

de genere, specie, &c. non ideo tamen in ea tractatur de Vniversali personaliter sumpto. Pro solutione

xii. Nota dari posse tertias & quartas intentiones formales; nam sicut 2^a intentio formalis, ideo talis dicitur, quia est reflexiva supra 1^{am} formalem; ita 3^a formalis dicitur illa, quæ est reflexiva supra secundam; 4^a quæ supra tertiam: idem die proportionaliter de objectiva. Ad vitandam tamen confusionem oriundam ex tali multiplicitate intentionum, non solent Philosophi uti nominibus tertiarum, quarum, &c. intentionis; sed tantum primæ & secundæ; quia scilicet 1^a & 2^a intentio terminans ulteriorem conceptum, eodem modo se habet, ac alia natura realis terminans conceptum: sicut enim hæc terminans conceptum secundum ea, quæ habet dependentem à conceptu à se distincto, dicitur 2ª intentio objectiva; ita genus, Vniversale & qualibet intentio terminans conceptum secundum ea, quæ habet dependentem à conceptu à se distincto, dicitur 2ª intentio objectiva: è contrà verò sicut natura realis terminans conceptum secundum ea, quæ habet independentem à conceptu à se distincto, dicitur 1ª intentio objectiva; ita genus, Vniversale, & qualibet intentio terminans conceptum secundum ea, quæ habet independentem à conceptu à se distincto, dicitur 1ª objectiva. Hoc notato

xiii. Respondeo negando antecedens; per intellectum enim in definitionibus Suppositionum simplicis & personalis positum intelligitur conceptus distinctus à re, quæ ita supponi dicitur: genus verò, species, &c. licet non sint independentem ab intellectu producente; sumpta tamen secundum proprias definitiones verè sunt independentem à conceptu à se distincto, & ulteriori; unde sunt 1^æ intentiones objectivæ respectu ulterioris conceptus, licet materialiter sint 2^æ objectivæ, quatenus in se continent 1^{am} intentionem formalem.

RESOLUTIO II.

xiv. **D**ico 2°. objectum formale quo Isagoges est ipsa prædicabilitas.

xv. Probatur, quia objectum formale est ratio sub qua objectum materiale consideratur; sed Vniversale, tam simpliciter, quàm personaliter acceptum, consideratur sub ratione prædicabilis, ut vel ex ipsis ejus definitionibus constat; ergo, &c.

RESOLUTIO III.

xvi. **D**ico 3°. Objectum totale & adequatum Isagoges est Vniversale simpliciter & personaliter acceptum, ut prædicabile.

xvii. Probatur, quia objectum totale & adequatum constari debet ex materiali & formali sub quo; sed illud ex utroque constat; ergo, &c.

DISPUTATIO PRIMA

De Vniversali in genere.

DUBIUM I.

Quid Vniversale in genere, & quotuplex.

RESOLUTIO I.

xviii. **D**ico 1°. Vniversale in genere est unum & multa, sive unum dicens ordinem ad multa. Ita omnes communiter; ut homo respectu Petri & Pauli: unde quot modis aliquid est unum multa, sive unum dicens ordinem ad multa, tot modis est Vniversale.

RESOLUTIO II.

xix. **D**ico 2°. Vniversale in genere est quadruplex: in causando scilicet, significando, representando, & prædicando: in causando est causa productiva multorum effectuum: in significando est signum significativum multorum effectuum: in representando est actus unus intellectus representativus multorum entium: verum cum hæc non sint Vniversalia ad mentem Philosophorum, prout scilicet Vniversale opponitur singulari,

ad institutum præsens non pertinent, nec de illis amplius erit sermo; sed de Universalis in prædicando, sive affirmando dumtaxat. Pro quo sit

DVBIVM II.

Quid sit Universale in prædicando sive logicum.

RESOLUTIO I.

xx. Dico 1°. Universale in prædicando latè sumptum est ens unum aptum prædicari de multis cum sui multiplicatione, abstrahendo à conditionibus infra adferendis: juxta hanc autem definitionem entia rationis strictè, ut chimæ respectu hujus & hujus chimæ; æquivoca, ut canis respectu canis celestis & terrestis; entia incompleta, ut anima respectu hujus & hujus animæ; entia per accidens, ut populus pro gente respectu hujus & hujus populi; complexa, ut homo albus respectu hujus & hujus hominis albi, &c. sunt Universalis.

RESOLUTIO II.

xxi. Dico 2°. Universale in prædicando sive Logicum strictè & juxta mentem Philosophorum sumptum est ens reale, completum, unum voce, re & significatione, aptum prædicari de multis divinis, & cum sui multiplicatione.

xxii. Per ly reale, id est, reipsa existens, vel potens existerè, excludit entia rationis strictè, ut est chimæ respectu hujus & hujus chimæ.

xxiii. Per ly completum (saltem Phycicè) excludit partes essentielles Phycas, uti est anima, corpus, &c. & integrales, uti est, pes, manus &c.

xxiv. Per ly unū voce excludit voces complexas non habentes unam significationem sive omnes voces complexas voce & significatione. Vti est animal rationale respectu hujus & hujus animalis rationalis.

xxv. Per ly unum re & significatione (quæ vix, aut nihil differunt) excludit artefacta, uti est, domus: aggregata per accidens, uti est, cumulus lapidum, & nomina collectiva, uti est, urbs, populus pro gente; æquivoca, &c.

xxvi. Per ly aptum prædicari de multis excludit individuum, quod quatenus unum significatione, de uno tantum est aptum prædicari, puta verè & non falsò; aliàs certum est individuum prædicari de multis falsò, ut Petrus respectu hujus & hujus Petri.

xxvii. Per ly cum sui multiplicatione, id est, ita ut de multis affirmari possit in plurali numero: excludit Deum respectu Trium Personarum, quia licet rectè dicatur Pater est Deus, Filius est Deus, Spiritus sanctus est Deus, dici tamen non potest Pater, Filius & Spiritus sanctus sunt Dei. Idem dic de quolibet toto homogeneo respectu suarum partium, uti est tota aqua respectu suæ partis A & suæ partis B. quia dici non potest pars A est tota aqua.

xxviii. Adde 1° subly multis in definitione positum debere subaudiri realiter; quia hujus defectu animal respectu hominis & Petri non est Universalis; nam cum homo & Petrus realiter sint una res; ac proinde unum animal, animal de illis non prædicatur tanquam de multis, & cum sui multiplicatione idem dic de albedine respectu sui ipsius miraculosè existentis in pluribus subjectis.

DVBIVM III.

Quid Universale in essendo sive Metaphysicum & an ab Universalis in prædicando sive Logico distinguatur.

RESOLUTIO I.

xxix. Dico 1°. Universale in essendo, sive Metaphysicum est ens reale, completum, unum, &c. aptum inesse multis cum sui multiplicatione; ita Aristoteles 7. Metaph. Text. 45.

xxx. Sed difficultas est circa sensum istius definitionis, an v.g. Universale Metaphysicum illa multa respiciat, ut ea à quibus separatur, & non, ut ea quibus aptum sit inesse per affirmationem? quæ docet P. Ioannes à S. Thoma q. 3. de Universalis art. 5°. An illa multa respiciat per aptum illis inesse per simplicem comparationem, & non per compositam sive prædicacionem? quæ docent PP. Oviedus & Poncius. An, quod P. Comptonus Logica disp. 32. sect. 1. naturam per abstractionem facta una in intellectu, & multiplex à parte rei, sic sit Universalis in essendo, ut non sit nisi remotè apta illis inesse per affirmationem? ad difficultatem istam

xxxi. Respondeo, contrà Authores istos, Universalis illa respicere ut aptum illis inesse proximè per affirmationem sive prædicacionem; quia hoc ipso præcisè, quod natura est à multis abstracta, est in actu exercito proximè apta prædicari de illis; licet, sine comparatione cum illis, intellectus non sit proximè prædicativus illius de illis multis, ut infra Dub. 10. ostendemus; ad Universalis autem sufficit naturam esse proximè aptam prædicari; intellectum enim esse prædicativum non est de definitione Universalis, ut patet. Undè prædicabilitas proxima extrinseca non est (quidquid Pater Coptonus) denominatio ab actu reflexo, seu comparativo naturæ universalis secundum identitatem cum particularibus; sed natura abstracta à multis præcisè licet prædicativitas proxima intellectus, talis denominatio dici possit: sicut enim objectum illuminatum potest esse proximè visibile, licet visus, clausis palpebris, non sit proximè visivus illius; ita natura abstracta à multis potest esse proximè prædicabilis, licet intellectus, non comparato objecto ad multa secundum identitatem, non sit proximè prædicativus illius de multis: quia alia ex parte naturæ prædicabilis, & alia ex parte potentie prædicativæ requiruntur; de quo plura infra Dub. 10. & disp. 3. Dub. 3.

RESOLUTIO II.

xxxii. Dico 2°. Contrà PP. Ioannem à S. Thoma, Oviedum, Poncium, Comptonum & alios, (exceptis nominalibus) communiter, Universalis in essendo sive Metaphysicum solo nomine distinguitur ab Universalis in prædicando sive Logico.

xxxiii. Probatur 1°. Universalis debet esse unū & multa; multa quidè realiter; sed unum unitate conceptus confusi, sive ita confusè realiter multa repræsentantis, ut intellectui appareant unum, atqui hoc totum utriq; Universalis convenit, nec eorum quodvis aliud requirit, ergò, &c.

xxxiv. Probatur 2°. Universalis Metaphysicū definitur unum aptum inesse multis; sed hæc definitio intelligi debet de inessentialia per prædicacionem sive affirmationem de multis; ergo Universalis Metaphysicum solo nomine distinguitur ab Universalis

fali